Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together

Rekenkameronderzoek Afval

Edam-Volendam

Paul Mul
23 februari 2023

Programma

- Rekenkameronderzoek
- Introductie huishoudelijk afval
- Afvalbeleid
- Uitvoering afvalbeleid
- Serviceprestaties
- Milieuprestaties
- Kostenprestaties
- Aanbevelingen

Royal HaskoningDHV

Rekenkameronderzoek

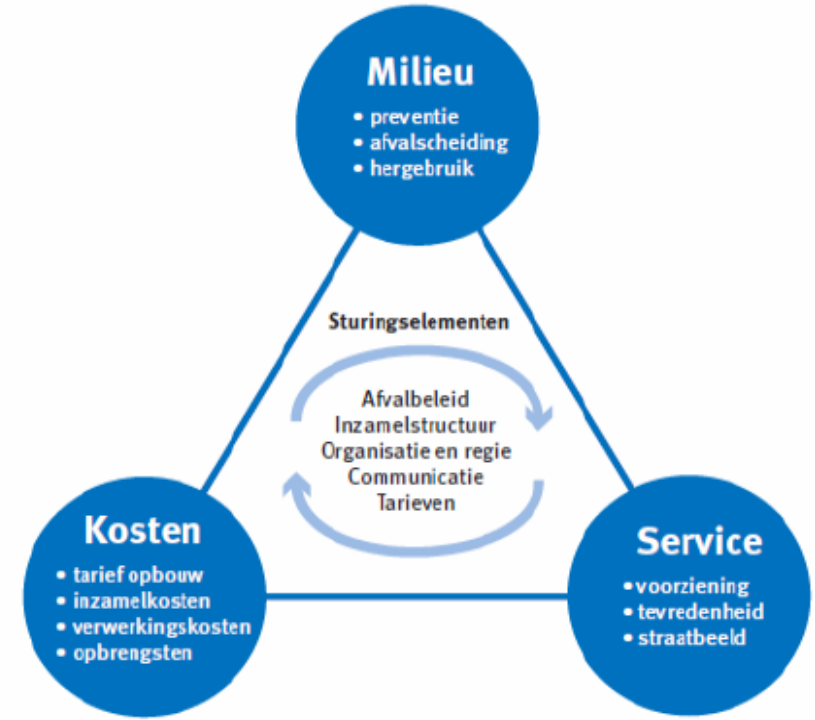
Hoofdstructuur onderzoek:
Beleid en Governance
Uitvoering Afvalbeheer
Prestaties *(milieu, service, kosten)*

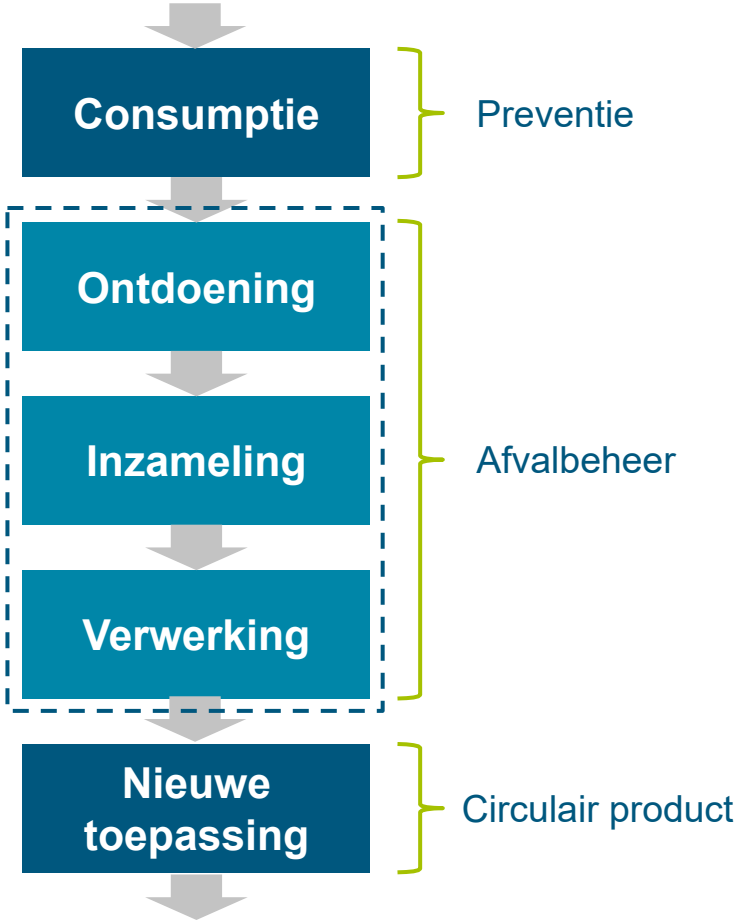

Royal HaskoningDHV

Introductie huishoudelijk afval

Royal HaskoningDHV

Afvalbeleid

Edam-Volendam

- Beleidsplan 2017-2022
- Actieplan 2018-2021
- Actieplan 2018-2021

Doel: max 100 kg/inw restafval

Strategie:

- Restafval op afstand
- Nascheiding PMD

Landelijk

- Wet Milieubeheer
- VANG-HHA

Doel: max 100 kg/inw restafval (2020)

Succesvol toegepaste strategieën:

- Servicedifferentiatie (lage service rest)
- Tariefdifferentiatie (diftar)

Uitvoering Afvalbeheer

Taken gemeente

- Beleid en coördinatie (ca 2 fte)
- Uitvoering afvaltaken (ca 9 fte)
  → vooral de milieustraten
- Uitvoering overig (ca 2 fte)

Externe partijen

Veelal via aanbestedingen/contracten

Inzameling

- GP Groot (oa rest, GFT, papier)
- Verenigingen (textiel, papier)

Verwerking

- HVC (gemeente is aandeelhouder)
- Voor iedere stroom een andere partij

Serviceprestaties (1)

Hoge serviceniveau inzameling

Huis aan huis

- GFT: 44x/jr vs 28x/jr gem.
- Papier: 52x/jr vs 15x/jr gem.
- Rest: 26x/jr vs 19x/jr gem.

Brengvoorzieningen

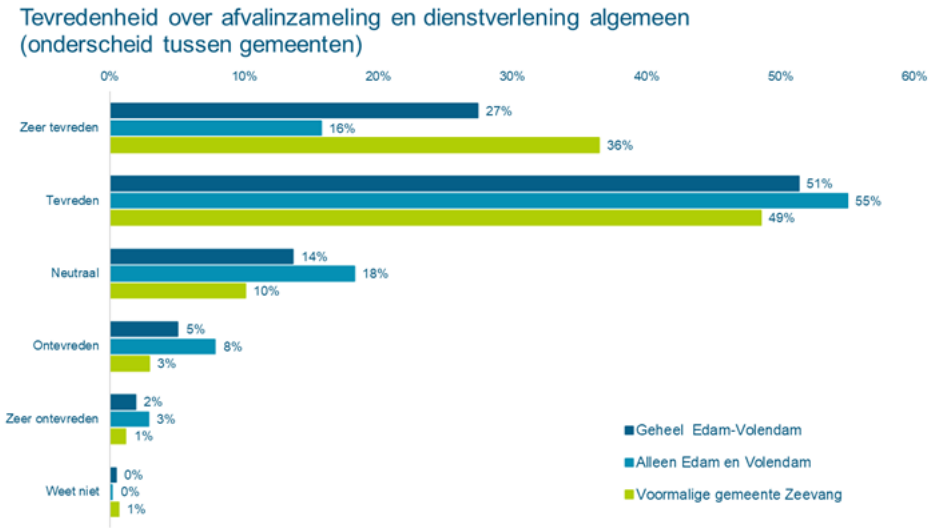
- Relatief veel glas en papiercontainers

Milieustraat

- 2 stuks i.p.v. 1
- 46 uur open vs 36 uur gemiddeld

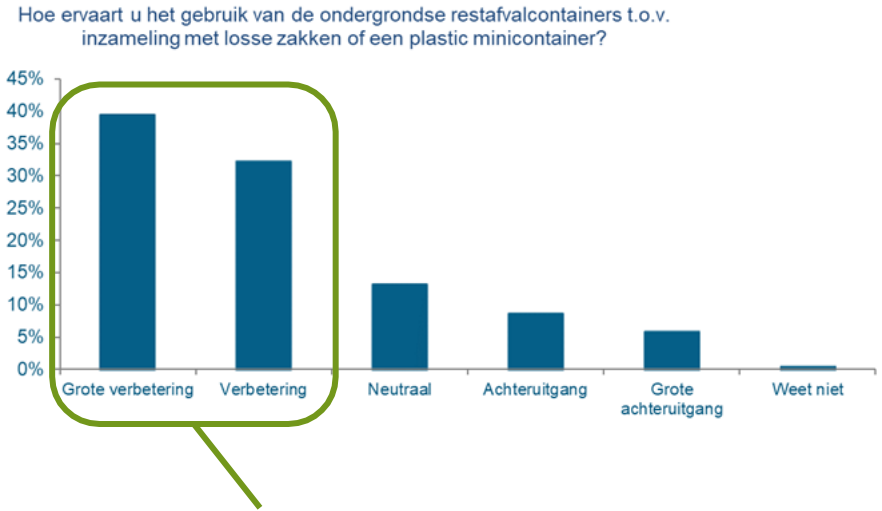
Andere service aspecten

- Geen bronscheiding PMD
- Over het algemeen zijn bewoners (zeer) tevreden (ca 80%). 7% is niet tevreden

Serviceprestaties (2)

Tevredenheid ondergrondse restafval containers in Edam-Volendam

Ruim 70% vindt ondergrondse restafvalcontainers een verbetering

Weinig interesse voor ondergrondse restafvalcontainers in voorm. Zeevang

Ca 85% wil niet overstappen op een ondergrondse restafvalcontainer

Royal HaskoningDHV

Milieuprestaties (1)

Scorekaart afvalcijfers Edam-Volendam 2019	Edam Volendam	Vergelijking met Klasse-D gemiddelde	Vergelijking met regionale gemeenten
Algemeen			
Scheidingspercentage totaal	65%	75% 🔴	64% 🟡
Restafval totaal (kg/inw)	202*	127 🔴	193 🟡
Fijn huishoudelijk afval			
Scheidingspercentage fijn huishoudelijk afval	49%	70% 🔴	57% 🔴
Fijn restafval (kg/inw)	184*	111 🔴	165 🔴
Groente-, fruit- en tuinafval (kg/inw)	86	137 🔴	119 🔴
Oud papier en karton (kg/inw)	66	58 🟢	58 🟢
Plastic, metalen en drankenkartons	20	32 🔴	24 🔴
Glas verpakkingen (kg/inw)	23	22 🟡	21 🟢
Textiel (kg/inw)	2	5,9 🔴	5 🔴
Grof huishoudelijk afval			
Scheidingspercentage grof huishoudelijk afval	87%	86% 🟡	82% 🟢
Grof restafval (kg/inw)	37	17 🔴	28 🔴
Tuinafval (kg/inw)	40	42 🟡	22 🟢
Hout A/B (kg/inw)	44	29 🟢	31 🟢
Puin (kg/inw)	129	28 🟢	38 🟢

*Inclusief aftrek nagescheiden PMD

Legenda:

- 🟢 Prestatie Edam-Volendam meer dan 5% boven het klassegemiddelde
- 🟡 Prestatie Edam-Volendam -5% tot +5% van het klassegemiddelde
- 🔴 prestatie Edam-Volendam meer dan 5% onder het klassegemiddelde

Opvallende zaken

Veel

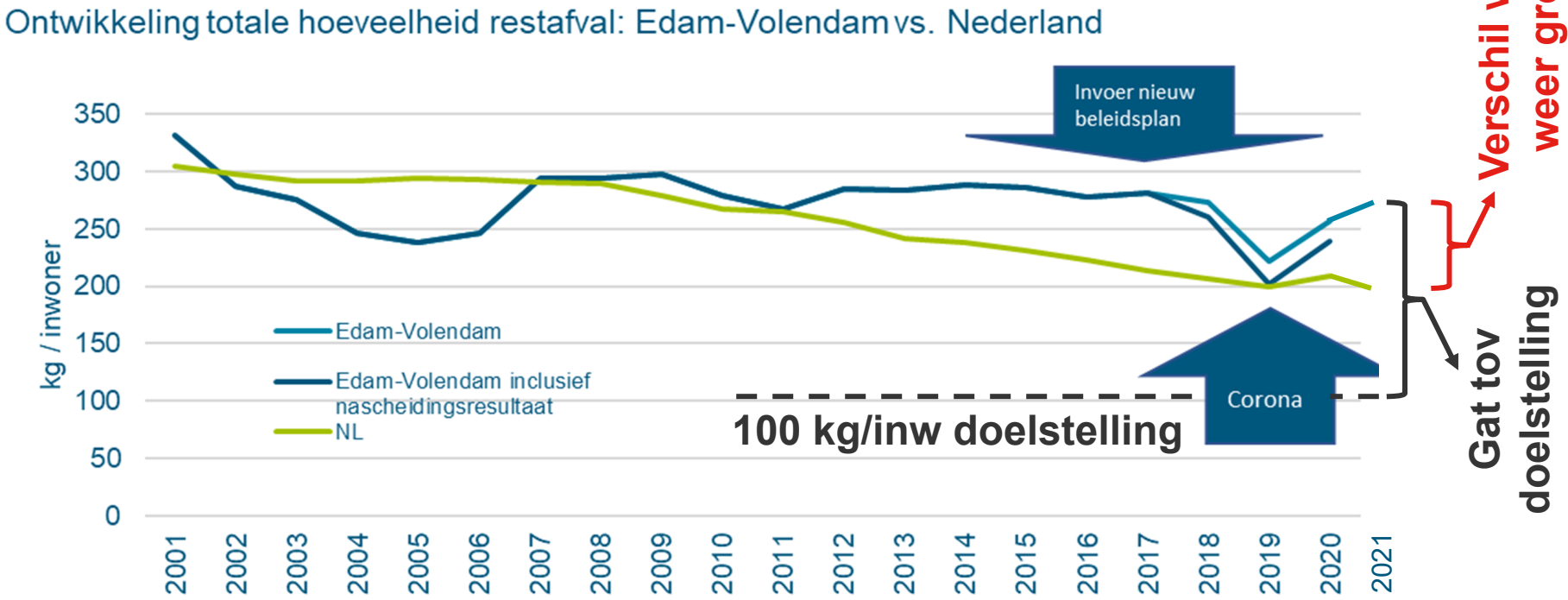
- Restafval
- Grof restafval
- Papier
- Puin
- Hout

Weinig:

- GFT
- PMD

Royal HaskoningDHV

Milieuprestaties (2) – ontwikkeling restafval

Royal HaskoningDHV

Kostenprestaties (1) – Totale kosten

Kostensoort	Bedrag	
Fijn	*Totaal*	*Per aansluiting*
Inzamelkosten fijn (incl. kapitaal/onderhoud rest)	€ 1.542.123	€ 99,38
Verwerkingskosten fijn	€ 770.977	€ 49,95
Inzamelvergoeding Nedvang PMD nascheiding	- € 61.348	- € 3,95
Grof	*Totaal*	*Per aansluiting*
Milieustraten 2x	€ 463.802	€ 29,89
Aan huis ophaalservice grof stomen	€ 79.347	€ 5,11
Verwerkingskosten grof stromen	€ 524.358	€ 33,79
Opbrengsten grof stromen	- € 60.000	- € 3,87
Overig	*Totaal*	*Per aansluiting*
Transportkosten (personeel en tractie)	€ 268.924	€ 17,33
Indirecte personeelskosten gemeente	€ 263.831	€ 17,00
TOTAAL	**€ 3.792.014**	**€ 244,38**

Kosten (per eenheid) voor inzameling en verwerking marktconform

Lastig om vanuit huidig administratiesysteem overzicht te krijgen

Relatief veel directe kosten en weinig indirecte (overhead) kosten

Kostenprestaties (2) - benchmark

Scorekaart financiële prestaties afval	Edam-Vol. (2021)	Klasse D (2020)	Score
Totaaloverzicht (€ per Wha)			
Inzamelkosten fijn en grof (inclusief kapitaallasten en onderhoud)	134	104	
Overslag en transportkosten	17	6	
Verwerkingskosten (incl. verbrandingsbelasting en Nedvang verg.)	76	20	
Overige kosten (o.a. overhead GP Groot, beleid, communicatie)	17	38	
Totale afvalbeheerkosten	244	168	
Totale kosten per afvalstroom (€ per Wha)			
Fijn restafval	96	48	
Groente-, fruit- en tuinafval (GFT)	29	37	
Oud papier en karton	0	12	
Plastic, metalen en drankenkartons (PMD) - excl. vergoeding	n.v.t.	25	
Textiel	0	1	
Glas verpakkingen	0	3	
Grof huishoudelijk afval (GHA)	75	27	

Opvallende zaken

Algemeen

- Totale kosten: € 244 in Edam-V vs € 168 in benchmark (+45%)
- Hoge inzamelkosten (+30%)
- Hoge verwerkingskosten (+350%)

Per afvalstroom

- Restafval is 2x duurder
- Papier is goedkoop
- Grof (rest)afval is duur

Kostenprestaties (3) - afvalstoffenheffing

Opbrengsten	€ x 1.000	Kosten	€ x 1.000
Opbrengsten heffingen	4.457	Kosten product afval	3.906
Inkomsten producten	548	BTW	697
Saldo (algemene middelen)	488	Overhead	643
		Toerekening straatreiniging	109
		Kwijtscheldingen	90
		Extra rente kapitaallasten	48
TOTAAL	5.493		5.493

Toelichting

- BTW: over externe kosten
- Overhead: toerekening o.b.v. eigen personeel
- Lage toerekeningen (o.a. kwijtscheldingen en straatreiniging)

Hoogte heffing

- Tarieven (2023):
  - 1P: € 256
  - 2P: € 332
  - >2P: € 345
- Dekkingstekort: er wordt te weinig afvalstoffen-heffing gegeven
- 10%-20% tekort in afgelopen jaren
- Stabilisatie in stijging van de heffing

Aanbevelingen (1)

1. **Zet sterker in op restafvalreductie**
   - Via servicedifferentiatie
   - Via tariefdifferentiatie
   - Bronscheiding: grootste kansen bij stromen PMD en GFT
   - Nascheiding: kies voor de beste nascheidingsinstallatie

2. **Overweeg restafvalinzameling via minicontainers te handhaven**
   - Minicontainer inzameling is goedkoper
   - Bewoners willen minicontainer houden
   - Milieuresultaat is ongeveer hetzelfde
   - Serviceniveau restafval moet dan wel omlaag

Aanbevelingen (2)

3. **Behoud hoog serviceniveau voor gescheiden fracties**

4. **Neem bredere en (meer) kwantitatieve doelen op in nieuw afvalplan**
   - Concrete KPI's maakt sturing mogelijk
   - Service, kosten en milieuprestaties: communicerende vaten
   - Zorg ook voor passende monitoring en registratie
   - Circulaire economie gaat op stoom komen

5. **Anticipeer op gevolgen inbesteding bij HVC (bij nieuw afvalplan)**
   - Inmiddels wordt restafval bij HVC verwerkt
   - HVC kan meer taken voor de gemeenten uitvoeren – onderzoek wat aantrekkelijk is

Royal HaskoningDHV